

Informacja o poziomie minimum socjalnego w 2018 r.

(na podstawie danych średniorocznych)

Minimum socjalne jest wskaźnikiem (modelem) kosztów utrzymania gospodarstw domowych, zagrożonych sferą niedostatku. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb w minimum socjalnym winny zapewniać takie warunki, aby osobie na każdym etapie jej rozwoju umożliwić reprodukcję sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

W poniższej informacji przedstawiamy szacunki wartości minimum socjalnego za 2018 r. (Tabela 1) na podstawie średniorocznych notowań cen udostępnionych przez GUS.

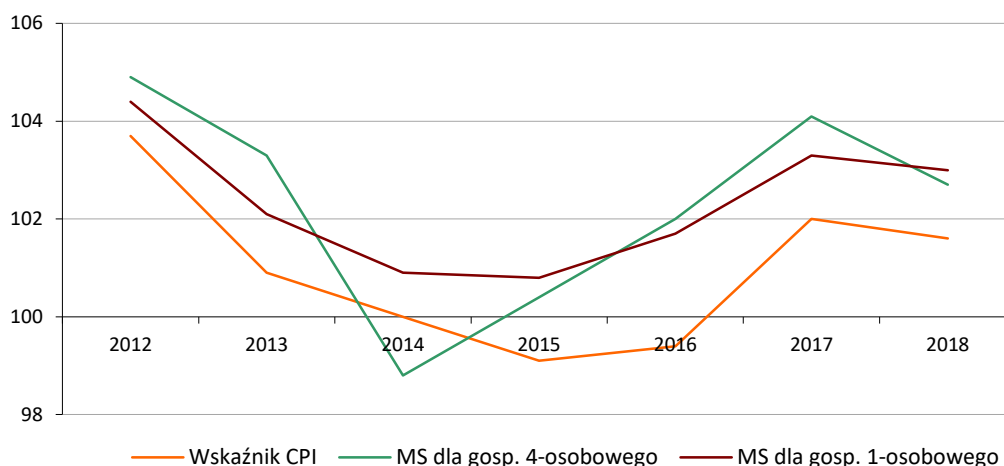
Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne (średniorocznie w 2018 r., w zł)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	282,43	564,87	794,05	857,39	1 086,57	1 379,09	268,34	536,68
Mieszkanie	415,50	599,52	812,40	812,40	1 029,51	1 246,43	415,50	599,52
-użytkowanie i energia	351,59	520,71	722,19	722,19	915,35	1 107,37	351,59	520,71
-wyposażenie	63,91	78,80	90,21	90,21	114,16	139,06	63,91	78,80
Edukacja	17,14	34,28	91,36	158,35	215,43	356,64	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	143,73	176,80	227,35	235,60	286,15	344,96	121,37	164,50
Odzież i obuwie	55,37	110,73	159,94	160,39	209,60	259,26	42,51	85,01
Ochrona zdrowia	42,49	80,73	108,88	110,19	138,34	167,80	83,36	162,47
Higiena osobista	35,79	69,59	83,22	101,15	115,32	146,99	28,48	54,97
Transport i łączność	89,32	159,07	459,19	471,30	471,30	483,41	107,09	181,81
Pozostałe wydatki	86,54	125,69	164,18	174,41	177,61	175,38	85,33	124,95
Razem	1 168,31	1 921,27	2 900,57	3 081,17	3 729,83	4 559,96	1 151,97	1 909,90
- na 1 osobę	1 168,31	960,63	966,86	1 027,06	932,46	911,99	1 151,97	954,95

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS. Uwaga: Symbole użyte w tablicy oznaczają: M – mężczyzna w wieku 25–60 lat, K – kobieta w wieku 25–60 lat, DM – dziecko młodsze (4–6 lat), DS – dziecko starsze (13–15 lat). W gospodarstwach emeryckich M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

W 2018 r. gospodarstwa domowe w Polsce miały dość korzystne otoczenie zewnętrzne: dalszy wzrost PKB (+5,1% rok do roku), dobrą dynamikę tworzenia miejsc pracy i wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw (por. GUS 2019). W roku tym inflacja osłabła, osiągając 1,6% rok do roku (w 2017 r. 2%). Wartości minimum socjalnego wzrosły od 2,4% w gospodarstwach emeryckich do 3,1% w rodzinie dzieckiem starszym (por. Wykres 1).

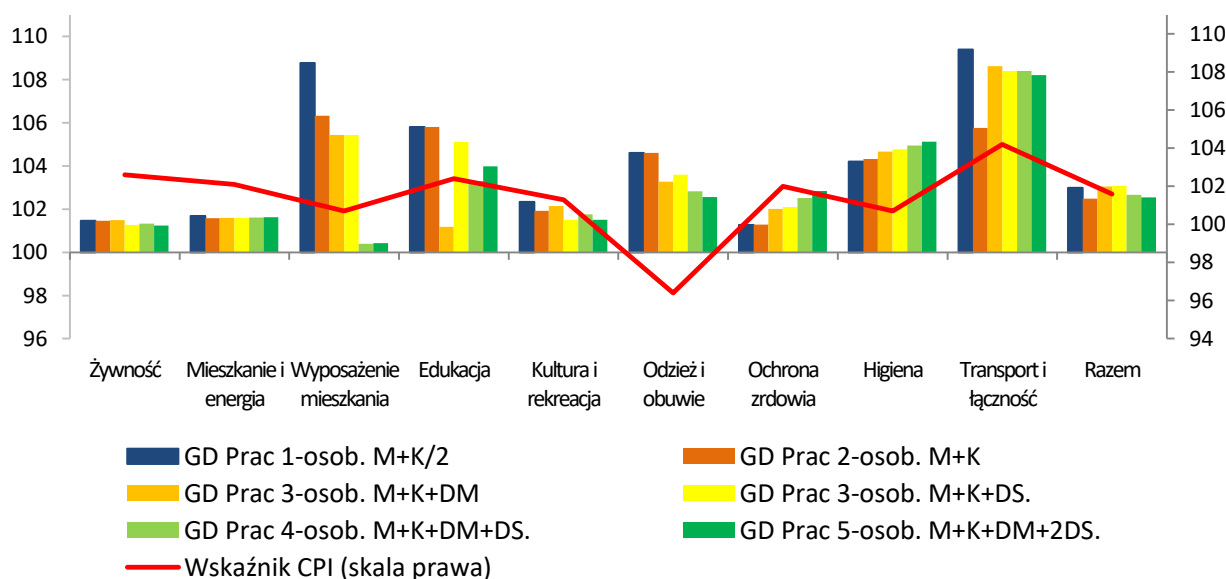
Wykres 1. Dynamika minimum socjalnego na tle wzrostu cen konsumpcyjnych (2012 - 2018)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych IPiSS oraz GUS.

Wartość koszyka żywnościowego wzrosła umiarkowanie – od 0,9% w gospodarstwach emeryckich do 1,5% w gospodarstwach bez dzieci lub z dzieckiem młodszym. Wskaźnik CPI w tej grupie był wyższy (2,6%). Wolniej wzrosły także koszty użytkowania mieszkania i nośników energii (1,6 - 1,7% przy wskaźniku CPI 2,1%). Rok 2018 r. to kolejny okres zwiększenia wydatków w zakresie transportu i łączności – przy wskaźniku CPI dla transportu +4,2% i dla łączności -1,8%, koszykowe wyceny transportu i łączności wzrosły od +5,8% w gospodarstwie 2-osobowym do +9,4% w gospodarstwach osób samotnych. W 2018 r. doszło także do zwiększania wydatków na wyposażenie mieszkania (najwięcej w gospodarstwach osób samotnych), z uwagi na wymianę niektórych towarów na nowsze.

Wykres 2. Dynamika wybranych potrzeb w minimum socjalnym w 2018 r. na tle wskaźnika CPI (2017 r. = 100)

Źródło: Obliczenia IPiSS oraz na podstawie GUS.

Na skutek aktualizacji towarów w koszyku odzieży i obuwia, wyceny w tej grupie wzrosły (od 1,2% w gospodarstwach emeryckich do 4,6% w jedno- oraz dwuosobowym gospodarstwie pracowniczym), mimo że wartość wskaźnika CPI była ujemna (-3,6%). Szybciej wzrastały wydatki na edukację (od 3,3% do 5,8%) oraz na higienę (od 4,2% do 7,4%).

Tabela 2. Struktura minimum socjalnego (w 2018 r., średniorocznie), w %

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	24,2	29,4	27,4	27,8	29,1	30,2	23,3	28,1
Mieszkanie	35,6	31,2	28,0	26,4	27,6	27,3	36,1	31,4
-użytkowanie i energia	30,1	27,1	24,9	23,4	24,5	24,3	30,5	27,3
-wyposażenie	5,5	4,1	3,1	2,9	3,1	3,0	5,5	4,1
Edukacja	1,5	1,8	3,1	5,1	5,8	7,8	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	12,3	9,2	7,8	7,6	7,7	7,6	10,5	8,6
Odzież i obuwie	4,7	5,8	5,5	5,2	5,6	5,7	3,7	4,5
Ochrona zdrowia	3,6	4,2	3,8	3,6	3,7	3,7	7,2	8,5
Higiena osobista	3,1	3,6	2,9	3,3	3,1	3,2	2,5	2,9
Transport i łączność	7,6	8,3	15,8	15,3	12,6	10,6	9,3	9,5
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

Opracował dr Piotr Kurowski

Literatura:

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrc M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk L., Sajkiewicz B. (1997), *Kategoria minimum socjalnego*, w: Golinowska (1997) *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.

Golinowska S. (2018), *O polskiej biedzie w latach 1990-2015, Definicje, miary, wyniki*, WN Scholar, Warszawa.

GUS (2019): *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w 2018 r.*, GUS, Warszawa.

GUS (2017), *Ubóstwo w Polsce w latach 2015 i 2016*, GUS, Warszawa.

GUS (2015), *Ubóstwo w Polsce w latach 2013 - 2014*, GUS Warszawa.

Kurowski P. (2002), *Koszyki minimum socjalnego i minimum egzystencji – dotychczasowe podejście w: Kategorie i instrumenty interwencji państwa w sytuacji ubóstwa. (Czym jest minimum socjalne?)*, Konferencja 10.12.2002, Biuro Studiów i Ekspertyz Sejmu RP, Warszawa.